

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 500-01/16-2/
Ljubljana, 16. 3. 2016

Državni svet Republike Slovenije je na 38. seji 16. 3. 2016, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobudo Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance za ureditev problematike regresnih zahtevkov ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US in 21/13 – ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet podpira pobudo Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance ter Ministrstvu za zdravje in Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti predlaga, da pobudo proučita in nanjo odgovorita.

Pobuda Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance se glasi:

Spremeni naj se Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, v delu, ki zadeva odškodninsko obveznost delodajalcev v zvezi z regresnimi zahtevki Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Obrazložitev:

Državni svet ugotavlja, da v zadnjih letih postaja vse večji problem odškodninska obveznost delodajalcev v zvezi z regresnimi zahtevki Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ), ko pride do poškodbe pri delu ali poklicne bolezni zaradi neupoštevanja predpisov s področja varnosti in zdravja pri delu. Odškodninska odgovornost delodajalca je lahko še posebej problematična, če posluje v statusni obliki samostojnega podjetnika posameznika (s. p.), saj ta odgovarja za obveznosti iz naslova poslovanja tudi z vsem svojim osebnim premoženjem. Odškodninska odgovornost delodajalca bi bila sprejemljiva, če delodajalec krši predpise namenoma ali iz hude malomarnosti, v primerih, ko je vzrok za poškodbo predvsem na strani delavca ali v primerih lahke malomarnosti, pa ne.

Povrnitev škode v svojem VI. poglavju ureja Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ). Vsebuje splošno določbo, da ima ZZZS pravico zahtevati povrnitev povzročene škode od zavarovalnice, ki upravlja obvezno avtomobilsko zavarovanje, v vseh drugih primerih pa od tistega, ki je namenoma ali iz malomarnosti povzročil okvaro zdravja zavarovane osebe. Vprašljivo je lahko predvsem pravilo, ki

določa obliko krivde, za katero odgovarja delodajalec. Pri tem je mogoče ugotoviti, da je zahtevek za povrnitev povzročene škode določal ZZVZZ že v svojem izvornem besedilu iz leta 1992. ZZS je imel pravico zahtevati povrnitev povzročene škode od tistega, ki je »namenoma ali iz velike malomarnosti« povzročil bolezen, poškodbo ali smrt zavarovane osebe. Ta določba je bila spremenjena decembra leta 2003 z novelo ZZVZZ-G, s katero je bila določena odgovornost zavarovalnic avtomobilskega zavarovanja in izpuščena beseda »velika«, s čemer je ostala urejena le malomarnost.

Podobno kot v ZZVZZ je urejen regresni zahtevek ZPIZ do delodajalcev v Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2). Povrnitev povzročene škode in neupravičeno pridobljenih sredstev je urejena v desetem delu ZPIZ-2.

Iz primerjave slovenske ureditve z nekaterimi drugimi celinskimi evropskimi ureditvami je mogoče ugotoviti, da v nemški ureditvi zavarovanja za poškodbe pri delu in poklicne bolezni delodajalec praviloma ne odgovarja delavcu za škodo, nastalo s poškodbo pri delu ali poklicno boleznijo. Argumentov je več, in sicer da je delavec popolnoma odškodovan z dajatvami iz socialnega zavarovanja, da bi odškodninski zahtevek lahko načel (socialni) mir v podjetju in da ne bi prišlo do dvojnega odškodovanja. Izjema obstaja le, če je poškodba pri delu povzročena namenoma, kar pa je redek primer. Iz odgovornosti delodajalca so izključene vse oblike malomarnosti. Podobno je v avstrijski ureditvi, kjer delodajalec odškodninsko odgovarja delavcu le v primeru namena. Zaradi malomarnosti se zagotavljajo dajatve iz obveznega zavarovanja za poškodbe pri delu in poklicne bolezni, a brez hkratne odgovornosti delodajalca. Tudi v italijanski ureditvi je delodajalec oproščen civilne odgovornosti za poškodbo pri delu ali poklicno bolezen svojega delavca. Ta ne more biti odškodovan od svojega delodajalca za škodo, ki bi presežala dajatve iz socialnega zavarovanja. To velja tudi, če je delodajalec kriv za povzročeno škodo. Oprostitev odgovornosti pa ne velja, če sodišče ugotovi, da je škoda povzročena s kaznivim dejanjem delodajalca ali njegovega delavca. Posebnost italijanske ureditve je, da se pogosto ugotavlja, da je poškodba pri delu ali poklicna bolezen povzročena s kaznivim dejanjem, zato je pomen oprostitev delodajalčeve odgovornosti v praksi manjši.

Državni svet poudarja, da je odškodninska (regresna) odgovornost delodajalca za vse oblike krivde lahko nesorazmeren ukrep predvsem za ekonomsko šibkejše (mikro, male in srednje) delodajalce. Za zagotovitev varnega in zdravega dela je mogoče uporabiti druge ustrežnejše in milejše ukrepe. Tako bi lahko bila odškodninska odgovornost delodajalcev **limitirana**, če je ugotovljen škodni dogodek posledica malomarnosti, **izključena** pa, če je do škodnega dogodka prišlo zaradi lažje malomarnosti delodajalca. V ta namen bi se morala spremeniti ZZVZZ in ZPIZ-2. ZPIZ-1 je namreč v 271. členu že določal povrnitev povzročene škode od tistega, ki je namenoma ali iz velike malomarnosti povzročil invalidnost, telesno okvaro, potrebo po tuji pomoči in postrežbi ali smrt zavarovanca, medtem ko je v 190. členu ZPIZ-2 pri opredelitvi termina malomarnosti beseda »velika« izpuščena. Glede limitiranja odškodninske odgovornosti se podobna rešitev nakazuje z določbami Zakona o obveznih zavarovanjih v prometu, pri čemer imajo komercialne zavarovalnice limitirano višino regresnih zahtevkov, če gre za škodo, ki izvira iz prometnih nesreč, regresni zahtevki pa so limitirani tudi po ZPIZ-2, če je povzročitelj škode fizična oseba. Smisel omejevanja je v tem, da se ne ogrozi obstoj povzročitelja škode. V primerjavi s tem je neomejena odgovornost (predvsem mikro, malih in srednje velikih) delodajalcev nesorazmerna, saj ne omogoča njihovega stabilnega in predvidljivega poslovanja.

Državni svet kot eno izmed možnosti za ureditev tega področja smatra kritje regresnih zahtevkov iz naslova posebnega prispevka za poškodbe pri delu in poklicne bolezni, ki se

mesečno plačujejo v višini 0,53 % od plače oziroma zavarovalne osnove. Možna bi bila tudi predpisana obvezna zavarovanja za kritje regresnih zahtevkov, vendar v okviru obstoječih prispevnih stopenj.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za zdravje in Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da pobudo proučita in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanjo v roku 30 dni odgovorita.

Mitja Bervar, mag. manag.
predsednik